

Arkivreferanse: 2022/10609-1
Arkivkode:
Saksbehandler: Inger Stubsjøen
Adm.enhet: Samfunnsutvikling -
Regional planlegging,
analyse og koordinering
Dato: 12.06.2022

Utvalg	Møtedato	Saksnummer
--------	----------	------------

Regional plan for det inkluderende Innlandet

Fylkeskommunedirektørens innstilling til vedtak:

Fylkesutvalget legger forslag til Regional plan for det inkluderende Innlandet ut på høring/offentlig ettersyn med høringsfrist 15.10.2022.

Tron Bamrud
Fylkeskommunedirektør

[Planens dokumenter finner du på denne lenken](#)

1. Regional plan for det inkluderende Innlandet 2023-2026 (2030) – Mål og strategier
2. Regional plan for det inkluderende Innlandet 2023-2026 (2030) – Handlingsprogram
3. Regional plan for det inkluderende Innlandet – Kunnskapsgrunnlag
4. Rapport 1: Medvirkning Regional plan for det inkluderende Innlandet.
5. Rapport 2: Medvirkning tre nye regionale planer

Bakgrunn

Forankring

Regionalt planarbeid er forankret i Innlandsstrategien, vedtatt av Fylkestinget 23.09.2020. Innlandsstrategien gir retning for prioritert politikk for perioden 2020-2024. Vårt felles prosjekt er å bygge Innlandet og ta i bruk mulighetene på tvers av kommunegrenser, forvaltningsnivåer og sektorer.

Innlandsstrategien bygger på FNs 17 bærekraftsmål. De er lagt til grunn i arbeidet med ny regional plan. Ved igangsetting av et regionalt planarbeid skal det som ledd i varsling av oppstart utarbeides et planprogram som grunnlag for planarbeidet (Plan- og bygningsloven §4-1). Planprogrammet ble vedtatt i Fylkesutvalget 29.06.2021.

Forslag til ny Regional plan for det inkluderende Innlandet er utformet i to hoveddokumenter (vedlegg 1 og 2):

- Mål og strategier
- Handlingsprogram

Planens formål og mål

Regional plan for det inkluderende Innlandet skal bidra til at Innlandet oppleves som et åpent og inkluderende samfunn for alle, både økonomisk, sosialt, kulturelt og etnisk. Et inkluderende arbeidsliv er nøkkelfaktoren som sikrer økonomisk og sosial trygghet, fremmer god helse og er med på å motvirke sosiale helseforskjeller.

Planen skal også bidra til å utjevne ulikheter sosialt og økonomisk, gjennom god inkludering i tidlig oppvekst, skole, utdanning og deltakelse i arbeids- og samfunnsliv.

Videre skal planen bidra til at barn og unges oppvekst i Innlandet får preg av åpenhet, tilhørighet og respekt.

Forslag til hovedmål er: *Innlandet skal være et inkluderende samfunn for alle.*

Handlingsprogrammet - Differensiert tilnærming

Innlandet er mangfoldig og regionene/kommunene har ulike utfordringer, muligheter og prioriteringer. Intensjonen er at planen skal være relevant for alle kommuner/regioner i Innlandet. Handlingsprogrammet er forsøkt differensiert slik at det støtter opp om regionenes strategier/satsinger og samarbeidsarenaer. Formålet er å forsterke det helhetlig arbeidet i Innlandet. Dette kan motivere og inspirere til bedre samarbeid på tvers av fag, sektorer og forvaltningsnivåer. Differensiering av høringsversjon av handlingsprogram er slik:

- Fylkesvise satsinger/programmer
- Distriktssatsinger/-programmer
- By- og regionsentersatsinger
- Regionenes satsing

I tillegg er vedtatte strategier for Innlandet, som er relevante for den regionale planen, koplet til handlingsprogrammet.

Kunnskap i arbeid med ny plan.

Det er som en del av prosessen utarbeidet kunnskapsgrunnlag for ny plan.

Dette har kobling til Innlandsstatistikk og finnes som vedlegg 3.

Medvirkning.

Medvirkning og involvering er sentralt for å skape forankring og eierskap slik at planen og planens handlingsprogram følges opp av innlandssamfunnets samarbeidsparter, regionalt og lokalt. Medvirkningen er søkt tilrettelagt slik at planen har fått eierskap og forankring hos

kommunene, frivillige organisasjoner, næringsliv og næringslivets organisasjoner, og spesielt de unge i Innlandet. Ungdom fra innlandet har deltatt i de tre brede medvirkningskonferansene på Tynset, Gjøvik og Elverum, hvor de hadde hovedinnledning. Det er også arrangert en skrivekonkurranse for ungdom i aldergruppen 16-19 år hvor sitater fra deres ønsker om fremtidens Innland er gjengitt i dokumentet mål og strategier. Medvirkningen som er gjennomført finnes beskrevet i to rapporter, se vedlegg.

Om planarbeidet.

Planarbeidet har vært organisert som prosjekt, med egen prosjekt- og styringsgruppe. I plandokumentet mål og strategier ligger følgende vedlegg som utdyper arbeidet:

- Ledelse og organisering
- Medvirkning og kommunikasjon
- Framdrift
- Grensesnitt mellom de tre planene
- Nasjonale og regionale rammer
- Planer fra de to tidligere fylkene Hedmark og Oppland (som oppheves ved vedtak)

Planer fra de to tidligere fylkene Hedmark og Oppland.

Tidligere Hedmark og Oppland fylker ble sammenslått til Innlandet fylke 01.01.2020. Regional plan for det inkluderende Innlandet skal bygge på/erstatte deler av planporteføljen fra de tidligere fylkene. Et klart uttrykt mål er å redusere omfanget av dagens planportefølje, men det skal ikke tas stilling til om ny plan skal erstatte dagens planer ved høring. Dette vil inngå som en del av sluttbehandling i februar 2023.

Ambisjonen er at ny Regional plan for det inkluderende Innlandet skal erstatte følgende planer/strategier:

- Regional plan for kompetanse, Oppland
- Regional plan for kompetanse og arbeidskraft, Hedmark
- Regional plan for det flerkulturelle Hedmark
- Politikk for det flerkulturelle Oppland
- Regional plan for folkehelse, Oppland
- Folkehelsestrategi, Hedmark
- Regional plan for samferdsel, Hedmark
- Regional plan for samferdsel, Oppland.

Tidsperspektiv

Planen har et langsiktig perspektiv på 12 år (2030). Det blir vurdert om planen skal revideres eller rulleres ved utarbeidelse av neste regionale planstrategi. Handlingsprogrammet vil være 4-årig og rullering vil skje årlig i tilknytning til budsjett- og økonomiplan.

Vurdering opp mot FNs bærekraftsmål:

Planen er tuftet på to sentrale bærekraftdimensjoner:

-Den sosiale bærekraften i samfunnet

Sosialt bærekraftige samfunn er preget av tillit, trygghet, tilhørighet og lik tilgang til goder som arbeid, utdanning og gode nærmiljø. Sosial bærekraft handler om å fremme en samfunnsutvikling med fokus på livskvalitet og det sosiale livet.

God livskvalitet er en felles verdi som fremmer folkehelse og fellesskap, og kan bidra til en mer bærekraftig samfunnsutvikling.

-Den økonomiske bærekraften i samfunnet

En sunn og langsiktig økonomisk utvikling er tuftet på at vi har en bærekraftig utvikling når det gjelder miljø og sosialt liv. Vi kan ikke oppnå god økonomisk utvikling om vi ikke har god balanse i samfunnets sosiale utvikling. Økonomisk bærekraft handler å delta i arbeid og verdiskaping, og forutsetningene for det er knyttet til livskvalitet, god helse og utdanning.

Innovasjon og samhandling i samfunnet

Nye utfordringer vil fordre behov for nytenking, omstilling og samhandling fra både private, offentlige og frivillige aktører. Innovasjon handler blant annet om tjenesteinnovasjon, samhandlings- og samskapingsformer og politisk nyskaping. FNs bærekraftsmål nummer 17 handler om samarbeid for å nå målene

Regional plan for det inkluderende Innlandet handler om arbeid for å redusere ulikhet (FN17 nr.10: Mindre ulikhet). Planen har konkretisert tre delmål for innlandssamfunnet, og disse har sin forankring i følgene av FNs bærekraftsmål:

- FN17 nr.4: God utdanning
- FN17 nr.8: Anstendig arbeid og økonomisk vekst
- FN17 nr.11: Bærekraftige byer og lokalsamfunn

Medvirkning fylkeskommunale råd:

Fylkeskommunale råd har deltatt i planarbeid gjennom flere medvirkningsseminarer. Dette er omtalt detaljert i vedlegg 4: Rapport 1: Medvirkning- Regional plan for det inkluderende Innlandet. Følgende medvirkningsseminarer er gjennomført:

- 15.02.2022: Ungdommens fylkesting, Råd for eldre og Råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne (digitalt)
- 24.02.2022: Flerkulturelt råd og flerkulturelle organisasjoner (fysisk)

Fylkeskommunedirektøren mener de fylkeskommunale rådene er en viktig samarbeidspart både i arbeidet med å utforme ny regional plan og ikke minst i oppfølgings- og formidlingsarbeidet i etterkant for å skape et inkluderende innlandssamfunn.

Generell vurdering:

I plandokumentene er det er synliggjort sammenhenger mellom sosial bærekraft og betydning den har for økonomisk bærekraft, innovasjon og verdiskaping. Planen har tre bredt anlagte satsingsområder som kan bidra til å forsterke innlandssamfunnets sosiale og økonomiske bærekraft:

- kompetanse og livslang læring
- arbeidsliv og arbeidsplassutvikling
- lokalsamfunn, møteplasser og kultur.

Kunnskapsgrunnlaget er nytt, relevant og koblet til mål- og strategidokumentet. Planen er godt forankring i FNs bærekraftsmål og nasjonale og regionale rammer.

Distriktssatsing

Planens handlingsprogram inneholder egne satsinger som er særlig relevante for distriktskommuner/-regioner i fylke. Det gjelder blant annet desentralisert utdanning, arbeidsplassutvikling, lokalsamfunnsutvikling og boligutvikling. Satsingen «Tett på – 2030» inngår også i handlingsprogrammet og invitere til et bredt anlagt arbeid innenfor bosetting, mobilitet, kompetanse og verdiskaping.

By- og regionsentrene i Innlandet

By- og regionsentrene utgjør viktig infrastruktur for sosial bærekraft og inkludering i Innlandet. Det er her vi finner grunnskoler, høgskole/universitet, høgskolesentra, konsentrasjon av arbeidsplasser/faglige klynger, handel og service, kultur- og fritidstilbud. Regionale flerbruksanlegg, møteplasser og arrangement er ofte også konsentrert til byer og regionsentre. Flere kommuner har påpekt behov for å videreutvikle samspillet mellom byene og regionsentrene og omkringliggende kommuner/bygder. Disse er gjensidig avhengig av hverandre, og vil ha synergieffekt av samhandling. Fylkeskommunedirektøren støtter dette.

Utenforskap i Innlandet

Utenforskap er definert i bred forstand og utfordringene er knyttet til:

- lavinntektsfamilier
- sosiale helseforskjeller/folkehelse
- høy andel uføre
- høy andel ungt utenforskap, det vil si utenfor utdanning/ arbeid
- demografiutfordring og konsekvenser av tynt befolkede distrikter og økende andel eldre.

Fylkeskommunedirektøren mener dette er viktige utfordringer som må ses i et samfunns- perspektiv og som løses gjennom tidlig innsats i barnehage og skole og videre gjennom å tilby et inkluderende og godt læringsmiljø i videregående opplæring og senere ved høgskole- og universitetsstudier. Like sentralt er et inkluderende og mangfoldig arbeidsliv som er innovativt med tanke på både rekruttering og samarbeid med utdanningsinstitusjonene for å skape inkluderende, attraktive og gode studieløp.

Det flerkulturelle Innlandet

Det flerkulturelle Innlandet omfatter både urfolk, nasjonale minoriteter og innvandrerbefolkningen. Dette er grupper som skal inkluderes i utdanning, arbeidsliv og sosialt/kulturelt hverdagsliv. Inkludering er viktig fordi dette er en del av befolkningen som kan falle utenom i arbeids- og samfunnsliv, og som offentlige myndigheter må ha ekstra oppmerksomhet rettet mot. Fylkeskommunen har et særansvar å ivareta dette området.

I forbindelse med regionreformen har fylkeskommunen fått overført regionale integrerings- oppgaver fra Integrerings- og mangfolds- direktoratet (IMDi). En av oppgavene er å legge til rette for samarbeid med frivillig sektor. Dette er et ansvar som blant annet handler om innvandrernes muligheter til:

- etablering av virksomhet
- arbeid til fagutdannede og høyt kvalifiserte
- grunnskole-opplæring til ungdom.

Implementering og oppfølging av planen

Regional plan er retningsgivende for samarbeidsaktørene i Innlandet, det vil si kommuner, kompetanseinstitusjoner, næringsliv og frivillige organisasjoner. Mål og prioriterte satsinger skal, både på systemnivå og i praktisk handling, bidra til en ønsket utvikling.

Dette er vårt felles ansvar. Det handler om både økonomisk, faglig og organisatorisk ressursinnretning for arbeid mot felles mål.

Planen med handlingsprogram er ikke ferdig utformet, og håpet er at høringen vil bidra til å videreutvikle planens innretning og innhold, og frambringe konkrete samhandlings prosjekter på tvers av sektorer og forvaltningsnivå.

Konklusjon:

Fylkeskommunedirektøren mener forslag til ny Regional plan for det Inkluderende Innlandet ivaretar kravene i henhold til plan- og bygningsloven på en god måte. Planen viser sentrale satsingsområder og strategier for måloppnåelse.

Fylkeskommunedirektøren anbefaler å legge planforslaget ut på høring/offentlig ettersyn. Høringsperioden betraktes som en sentral del av medvirkningsarbeidet. Det er spesielt ønske om innspill som kan bidra til videreutvikling av handlingsprogrammet, både med hensyn til innretning og innhold.

Høringsfristen settes til 15.10.2022.

I det videre arbeidet etter høring er det viktig å sikre god koordinering med de to andre regionale planene og øvrige fylkeskommunale strategier/planer. Planenes handlingsprogram må sikres konsistens i forhold til fylkesbudsjettarbeidet 2023 (2023-2026).